

СЕКЦІЯ БУДІВЕЛЬНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

*Кандидати техн. наук, доценти кафедри
машинобудування та технічного сервісу*

А. В. Євтушенко, Л. М. Козар,

А. М. Кравець

Український державний університет залізничного транспорту (м. Харків)

ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ДУАЛЬНОЇ ФОРМИ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНСЬКОМУ ДЕРЖАВНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Само поняття дуальна освіта з'явилося приблизно в 1964 році в доповіді Німецького комітету з питань освіти для визначення методу навчання здобувачів вищої освіти, яке проводиться паралельно у двох організаціях: в освітньому закладі (переважно фундаментальна теоретична підготовка) і на реальному підприємстві (практична підготовка). Така система спочатку отримала визнання на рівні професійно-технічної освіти, але в останні кілька десятиліть спостерігається впровадження дуальних освітніх програм на рівні вищої освіти. Але не кожен спеціальність можна вивчати дуально. Найбільшу кількість програм у форматі дуальної системи навчання (ДСН) можна зустріти у сфері інженерії, інформатики [1]. Пропозиції для УкрДУЗТ висуває промисловість: чим більше нестача фахівців у певній галузі, тим більше дуальних спеціальностей за цим напрямком. По-перше, потрібно створити законодавчу і нормативну бази на рівні відповідних міністерств, які дозволять об'єднати передачу науково-теоретичних знань і формування професійно-практичних компетентностей (згідно з освітньо-професійними або освітньо-науковими програмами) і забезпечать здобуття відповідної кваліфікації здобувачами вищої освіти. Співпраця УкрДУЗТ і підприємства має відбуватися шляхом побудови єдиної корисної для обох сторін діяльності, з чітким розподілом відповідальності, повноважень і фінансування. Але правильно говорити про чотирьох учасників процесу, кожен з яких отримує свої дивіденди від ДСН: здобувач вищої освіти, освітній заклад, роботодавець і держава. По-друге, створити відповідні освітні програми з урахуванням вимог стандартів вищої освіти України, підприємств-учасників і Закону України «Про вищу освіту», який передбачає навчання на робочому місці на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації обсягом від 25 до 60 відсотків загального обсягу освітньої програми на основі договору [2]. Окреме питання – способи і принципи оцінювання здобувача по кожній з частин ДСН. Які можливі вигоди отримають різні учасники ДСН:

- підприємства-учасники - кваліфікованих фахівців, які повністю відповідають їхнім вимогам з можливістю відбору найкращих кадрів; вирішується проблема омолодження кадрів;

- навчальні заклади – високий відсоток працевлаштування випускників, можливість стажування викладачів і випускників, реалізація програм у рамках соціального партнерства; підвищення практичної орієнтованості навчання;

- держава і суспільство – економію держбюджету, вирішення проблеми дефіциту робочої сили, прискорення інноваційних процесів і розвиток економіки країни; підвищення рівня працевлаштування;

- здобувач вищої освіти – освоює актуальну спеціальність; отримує реальні професійні вміння та компетенції на робочому місці на основі ефективних технологій; підвищує свої шанси на працевлаштування, проходячи практику в потенційного роботодавця; відпрацювання принципів спілкування в реальному трудовому колективі.

Крім переваг, у ДСН є і недоліки:

- навчальні заклади не завжди встигають вчасно надати необхідний підприємству навчальний матеріал;

- неготовність підприємств приймати визначену кількість фахівців через відсутність/обмеженість робочих місць;

- через нестачу фінансових ресурсів підприємства змушені заробляти кошти для забезпечення ДСН шляхом підвищення цін на вироблений продукт.

Отже, ДСН – це перспективна форма навчання, але вона потребує значної підготовки, зваженості і не повинна набувати масового характеру.

1. Щодо запровадження пілотного проєкту у закладах фахової передвищої та вищої освіти з підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти: наказ міністерства освіти і науки України від 15.10.2019 №1296. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-zaprovadzhennya-pilotnogo-proektu-u-zakladah-fahovoyi-peredvishoyi-ta-vishoyi-osviti-z-pidgotovki-fahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti>.

2. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 №1556-VII. База даних «Законодавство України». ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#text>.